

Відповідно до Федерального уложення про адвокатуру Німеччини передбачені наступні види відповідальності адвоката: попередження; догана; грошовий штраф у розмірі 25 тис. євро; заборона займатися професійною діяльністю на строк від одного року до п'яти років; виключення з адвокатури. До того ж такі види відповідальності як догана і штраф можуть бути застосовані до адвоката одночасно.

Законодавством більшості країн-членів ЄС передбачена цивільно-правова відповідальність адвоката, підстави для якої виникають з неналежного виконання обов'язків адвоката як в судовій сфері, так і при наданні ним інших професійних правових послуг, не пов'язаних з веденням справи в суді.

Відповідно до законів Великобританії, діяльність захисників повинна здійснюватися на договірній основі, а, відповідно, за порушення договірних зобов'язань такий захисник несе відповідальність. Клієнт має право через суд вимагати притягнення винного адвоката до дисциплінарної відповідальності і покладення на нього всіх судових витрат.

Цивільно-правова відповідальність іспанського адвоката у зв'язку з його професійною діяльністю можлива за порушення договірних зобов'язань в результаті недбалості, упущення або обманних дій.

Застосування до адвоката заходів цивільно-правової відповідальності детально врегульовано в законодавстві Франції. Відповідальність передбачена навіть за невеликі помилки.

Також як і адвокати у Франції адвокати Німеччини несуть цивільно-правову відповідальність перед клієнтом і відповідають за будь-яку свою недбалість допущену як за межами судового процесу так і в його межах. (Вільчик, Т.Б. Дисциплінарна відповідальність адвокатів в країнах ЄС та в Україні. // Форум права. - 2015. - № 4. - С. 38-44.)

У зв'язку з цим, доцільним є доповнення переліку дисциплінарних стягнень таким видом дисциплінарної відповідальності як штраф у встановленому законом розмірі, а також впровадження механізму унеможливлення участі адвоката в будь-якому виді судочинства, до якого застосовується санкція у вигляді тимчасової чи постійної заборони заняття адвокатською діяльністю.

Воронцова В.О.

*студентка 2-го курсу соціально-правового факультету
Національного університету «Одеська юридична академія»*

КОНФІДЕНЦІЙНІСТЬ ЯК ПРИНЦИП АДВОКАТСЬКОЇ ЕТИКИ

Адвокатська діяльність здійснюється на принципах верховенства права, законності, незалежності, конфіденційності та уникнення конфлікту інтересів.

Одним з основних принципів адвокатської професійної діяльності - це обов'язок адвоката зберігати професійну таємницю. Професійна адвокатська допомога не принесе ніяких результатів, якщо між адвокатом і клієнтом не буде досягнуто довірчих відносин та взаєморозуміння. Також клієнт повинен бути абсолютно впевненим, що питання обговорювані з адвокатом, і та інформація, яку він надав адвокатуві будуть збережені як конфіденційні. У рекомендаціях Комітету Міністрів Ради Європи від 25 жовтня 2000 р. про свободу здійснення професійних адвокатських обов'язків зазначено, що слід вдаватися до всіх необхідних дій, спрямованих на належне забезпечення конфіденційного характеру взаємин між адвокатом і його клієнтом (п. 6 принципу I), адвокати мають дотримуватися професійної таємниці відповідно до національного законодавства, внутрішніх нормативних актів і професійних стандартів. Будь-яке недотримання принципу професійної таємниці без відповідної згоди клієнта має бути належно покаране.

Тож можна зазначити, що питання адвокатської таємниці повноправно можна охарактеризувати і як юридичні, і як етичні. В правовому полі це питання врегульовано нормативно-правовими актами про адвокатуру, кримінально-процесуальним і цивільно-процесуальним законодавством. Зрозуміло, що етичні норми носять більш загальний характер, тому потребують ще регулювання корпоративними правилами, зокрема правилами професійної етики.

Правило конфіденційності можна висловити більш загально, і воно буде виглядати таким чином: адвокат повинний тримати в таємниці всю ту інформацію, яка безпосередньо стосується обставин і фактів, які повідомив йому клієнт або адвокат дізнався про них у процесі виконання професійних обов'язків. Принцип конфіденційності зберігається адвокатом по відношенню до будь-якого клієнта, неважливо, чи є клієнт постійним чи звертається за наданням разової допомоги. Розголошувати таку інформацію не має права до тих пір поки не буде надана згода уповноваженим клієнтом або у випадку якщо це буде потрібно за законом чи дозволене правилами професійної етики в інтересах клієнта. Етичне правило конфіденційності повинно застосовуватися безвідносно до того факту, що інші особи можуть володіти такою ж інформацією.

Правило конфіденційності щодо адвокатської таємниці розповсюджують на помічників адвоката і технічний персонал юридичних консультацій і адвокатських фірм. Наприклад, у Загальному кодексі правил для адвокатів країн Європейського Співтовариства, це положення виділяється в окреме правило: - «Адвокат зобов'язаний вимагати дотримання конфіденційності від помічників і від будь-яких інших осіб, які беруть участь у наданні послуг клієнту. Адвокат зобов'язаний вжити всіх необхідних заходів для дотримання положень цього правила його помічниками, секретарями та іншим персоналом юридичної консультації, адвокатського бюро (фірми), кабінету».

Отже, можна зазначити, що дотримання конфіденційності накладає на адвоката значні обмеження, насамперед важливо розібратись з тим, з якого саме моменту виникає адвокатська таємниця. Дуже довго це питання було предметом літературних дебатів. Прийнято вважати, що адвокатська таємниця настає з моменту коли клієнт переступив поріг юридичної консультації, адвокатської фірми. Сам факт того, що особа звернулася до адвоката за професійною допомогою – вже є професійною таємницею. Суть прохання клієнта, зміст первинної консультації - це теж предмет адвокатської таємниці.

Обов'язок адвоката зберігати отриману ним конфіденційну інформацію, щодо його клієнта та третіх осіб діє не лише протягом часу надання адвокатом юридичних послуг, але і продовжує існувати і після припинення взаємовідносин з юридичних питань, не обмежуючись моментом припинення надання правової допомоги клієнту. На нерозголошення не впливає і виникнення будь-яких розбіжностей і конфліктів між адвокатом та його клієнтом. "На обов'язок дотримання конфіденційності не поширюється дія строку давності." (Загальний кодекс ЄС, п.п. 2.3.2. - 2.3.4.).

При здійсненні адвокатської, адвокат повинен уникати нестриманого (необережного) спілкування, навіть з чоловіком(дружиною) або членами сім'ї, з питань, щодо стосуються справ клієнта, повинен остерігатися будь-яких розмов, що стосуються виконуваних ним доручень, не згадувати імені клієнта або іншої можливої ідентифікації особи. Більш того, адвокат не повинен повторювати ніяких пліток або інформації про особу клієнта та його справи, які могли бути випадково почуті адвокатом або йому розказані. Обговорення професійних питань між адвокатами у присутності сторонніх людей не допустимо, також є небажаним нестримані висловлювання допущені адвокатом. Ці дії завдають шкоду інтересам клієнта. Адвокат, який займається літературною діяльністю, пише автобіографію або займається викладацькою чи науковою діяльністю повинен не допускати розповсюдження і в цих випадках конфіденційної інформації.

Інформація та документи можуть втратити статус адвокатської таємниці за письмовою заявою клієнта. Розкриття інформації можливе в заяві позивача (чи відповідача) чи в іншому процесуальному документі в справі клієнта. Також адвокат може розкривати інформацію по справі клієнта своїм партнерам або співробітникам, як: секретарям, референтам та іншим службовцям. Таке розголошення конфіденційної інформації передбачає обов'язок адвоката нести відповідальність за вказаних працівників та дотримання ними правил і принципів конфіденційності, як в період здійснення професійної діяльності, так і після її завершення. Треба розуміти, що адвокатська таємниця - це не таємниця клієнта, передана адвокату "на зберігання до запитання", а таємниця самого адвоката, на яку поширюється його, а не клієнта "право власності". Адвокат не повинен давати свідчення в якості свідка, крім як у випадках, коли такий обов'язок покладено на нього в силу закону, або він робить це на прохання та/або в

інтересах клієнта. Адвокат, який є основним свідком, повинен надати показання та передати ведення справи іншому адвокату. Адвокат, який був свідком на одній із стадій слухання справи, не повинен приймати доручення на ведення цієї справи. Те ж саме стосується партнерів, помічників і асоціаторів адвоката.

Вважається, що адвокатська таємниця в обов'язковому порядку може розкриватись тільки в двох випадках. По-перше, коли дії адвоката стали предметом розгляду відповідного адміністративного органу колегії (дисциплінарної комісії, комітету з етики, адміністративного органу колегії тощо). По-друге, коли предметом адвокатської таємниці виявилася інформація про підготовку здійснення злочину. Розголошення інформації для запобігання злочину є законним. Особливо, якщо у адвоката є вагомі підстави думати, що існує реальна можливість вчинення злочину і складається ситуація, коли попередження злочину шляхом розголошення інформації є єдиним шансом для його запобігання. Коли розголошення конфіденційної інформації потрібно за законом, адвокат завжди повинний піклуватися про те, щоб не надати більший обсяг інформації, ніж це необхідно. Якщо адвокат переконався, що його бесіда з клієнтом відвернула від злочинного наміру, він не повинен і не вправі розголошувати інформацію. Ситуація стає зовсім іншою, якщо адвокату стає відомо, що злочин вже скоєно, його наслідки вже настали. Адвокат не повинен повідомляти будь-кому відомості ні про факт вчиненого злочину, ні про те, хто його вчинив, ні про те, що стало йому відомо в зв'язку з виконанням своїх професійних обов'язків. Адвокат не може співпрацювати з правоохоронними органами в розкритті вже вчинених злочинів, незважаючи на всю очевидність негативних наслідків. Звичайно, суспільство зацікавлене в розкритті злочину та несенні відповідальності, але це вже не входить до функцій адвокатури.

Помилка адвоката в оцінці його результатів бесіди з клієнтом не передбачає притягнення його до відповідальності перед законом, але може потягнути за собою накладення дисциплінарного стягнення.

Адвокатська таємниця не є абсолютною! Довіру до адвокатури з боку суспільства не можна занести в текст закону, це модель поведінки, як окремо кожного адвоката, такі всієї адвокатури в цілому.

Насамкінець, важливо відзначити ще одне важливе етичне правило: довірчі відносини між адвокатом і клієнтом не дають право адвокату використовувати яку б то не було конфіденційну інформацію, передбачену етичними нормами, для власної вигоди чи для вигоди третьої сторони, або на шкоду клієнту.

Герасимчук І.В.

*студентка 5-го курсу факультету адвокатури
Національного університету «Одеська юридична академія»*

ПРОБЛЕМНІ АСПЕКТИ ПРИТЯГНЕННЯ АДВОКАТА ДО ДИСЦИПЛІНАРНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ

На сьогодні, адвокатура відіграє ключову роль в наданні правової допомоги тим хто її потребує і являється важливим показником, який відображає захищеність особи її права та законні інтереси в державі.

Особливості притягнення адвоката до дисциплінарної відповідальності фрагментарно висвітлювались в наукових працях ряду науковців, зокрема таких як: Р.В. Афанасієв, Н.М. Бакаянова, Т.Б. Вільчик, В.В. Заборовський, А.В. Меланчук, П.О. Недбайло, М.П. Рабінович, та ін.

Українським законодавством не визначено поняття «дисциплінарна відповідальність» однак її можна розглядати, як окремий вид юридичної відповідальності, яка настає за наявності правової та фактичної підстави і виражається у винному правопорушенні дії чи бездіяльності суб'єкта трудових відносин під час виконання своїх професійних обов'язків.

Адвокат, як представник недержавного самоврядного інституту, є суб'єктом спеціальної дисциплінарної відповідальності, відповідальність якого настає на основі ЗУ «Про адвокатуру та адвокатську діяльність», Положення «Про порядок прийняття та розгляду скарг